

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલયમાં

કરવેરા અપીલ નં. ૭૮૦ / ૨૦૦૮

માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી એમ. આર. શાહ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી બી. એન. કારિયા

=====

૧ શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે? હા.

૨ પત્રકારને સોંપવામાં આવે કે નહીં? હા.

૩ શું તેમના સ્વામી ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે? ના.

૪ શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ

અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે? ના

=====

**શ્રી તન્વિષ ભટ્ટ, મેસર્સ વાડિયાગાંધી એન્ડ કંપની માટે વકીલ,
વકીલ-અપીલકર્તા માટે. શ્રી હાર્દિક વોરા, એ. જી. પી.-પ્રતિવાદી માટે.**

=====

મેસર્સ પીયૂષ માર્કેટીંગ અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય સામાવાળા (ઓ)

=====

કોરમ:માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી એમ. આર. શાહ

અને સન્માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી બી. એન. કારિયા

તારીખ:૦૮/૧૧/૨૦૧૬ મૌખિક ચુકાદો

(PER:માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી એમ. આર. શાહ)

૧. ગુજરાત વેલ્યુ એડેડ ટેક્સ ટ્રિબ્યુનલ, અમદાવાદ દ્વારા ૨૦૦૧ની બીજી અપીલ નંબર ૯૧માં પસાર કરવામાં આવેલા વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ, કરદાતાએ કાયદાના નીચેના નોંધપાત્ર પ્રશ્નને ધ્યાનમાં લેવા માટે વર્તમાન કર અપીલને પસંદ કરી છે:

“શું કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર, ગુજરાત વેલ્યુ એડેડ ટેક્સ ટ્રિબ્યુનલ કાયદામાં એવું માનીને ન્યાયી ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે કાયદાની કલમ ૬૨ હેઠળ, જ્યાં બે નિર્ધારિત આદેશો છે; પ્રથમ આદેશ બીજા આદેશ સુધી નહીં ચાલે?”

૨. વર્તમાન કરવેરાની અપીલ તરફ દોરી જતી હકીકતો ટૂંકમાં નીચે મુજબ છે:

૨.૧ પ્રશ્નમાં રહેલા માલના સંદર્ભમાં કમિશનર દ્વારા પહેલેથી જ એક નિર્ધારિત આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો, જે ગુજરાત સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૯ (ટૂંકમાં "ધ એક્ટ") ની કલમ ૬૨ હેઠળ ૨૨.૩.૧૯૮૫ ના આદેશ દ્વારા પસાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેના દ્વારા પ્રશ્નમાં માલ એન્ટ્રી નં. ૧૧૩ માં આવતો હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું.ત્યારબાદ અધિનિયમની કલમ ૬૨ હેઠળ અન્ય નિર્ધારિત આદેશ દ્વારા ૨૪.૩.૧૯૯૯ ના આદેશ દ્વારા, અગાઉના નિર્ધારિત આદેશમાં વ્યક્ત કરવામાં આવેલા અગાઉના અભિપ્રાયને સ્વીકારવામાં આવ્યો ન હતો અને પ્રશ્નમાંનો માલ એન્ટ્રી નં. ૯૬ એટલે કે વિદ્યુત માલમાં આવતો હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું.આ તબક્કે એ નોંધવું જરૂરી છે કે એન્ટ્રી નં. ૧૧૩ હેઠળ આવતા માલ અને એન્ટ્રી નં. ૯૬ હેઠળ આવતા માલ વચ્ચે કરના દરમાં તફાવત છે.આ સોદો વર્ષ ૧૯૯૬-૧૯૯૭માં થયો હતો.તેથી સંબંધિત સમયે જ્યારે વ્યવહાર થયો હતો એટલે કે સંબંધિત વર્ષ ૧૯૯૬-૯૭ માટે ૨૨.૩.૧૯૮૫ પર કાયદાની કલમ ૬૨ હેઠળ નિર્ધારિત આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો અને તે અમલમાં હતો અને અસ્તિત્વમાં હતો.તેથી કરદાતાએ એન્ટ્રી નં. ૧૧૩ (તારીખ ૨૨.૩.૧૯૮૫ ના અગાઉના નિર્ધારિત આદેશને ધ્યાનમાં રાખીને) હેઠળ આવતા માલને ધ્યાનમાં રાખીને વેચાણ વેરો વસૂલ કર્યો અને પરિણામે ચૂકવણી કરી.જો કે એવું લાગે છે કે ૨૦૦૦ સુધી કોઈ અંતિમ

મૂલ્યાંકન આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો ન હતો. એવું લાગે છે કે આકારણી અધિકારીએ કાયદાની કલમ ૬૨ હેઠળ ૨૨.૩.૧૯૮૫ તારીખના નિર્ધારણ આદેશ મુજબ કર જવાબદારી નક્કી કરી હતી. એવું લાગે છે કે મૂલ્યાંકન આદેશ રિફંડમાં પરિણમી રહ્યો હતો, વિભાગની પ્રક્રિયા અનુસાર, મૂલ્યાંકન રેકૉર્ડ પ્રીઓડિટ હેતુ માટે વેચાણવેરાના સહાયક કમિશનરને ટ્રાન્સફર કરવામાં આવ્યો હતો. સેલ્સ ટેક્સના આસિસ્ટન્ટ કમિશનરે ૨૩.૬.૨૦૦૦ પર આદેશ પસાર કર્યો હતો અને ૨૪.૩.૧૯૯૯ ના અનુગામી નિર્ધારણ આદેશ મુજબ કર જવાબદારી નક્કી કરી હતી અને જણાવ્યું હતું કે ઇલેક્ટ્રિક મીટર/ઇલેક્ટ્રિક માલ કાયદાની અનુસૂચિ IIA ની એન્ટ્રી નં. ૯૬ (૪) માં આવશે.

- ૨.૨ વેચાણવેરાના સહાયક કમિશનર દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ અનુભવતા, અપીલકર્તાએ પ્રથમ અપીલ અધિકારી સમક્ષ પ્રથમ અપીલ પસંદ કરી હતી. પ્રથમ અપીલીય સત્તામંડળે મૂલ્યાંકન અધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશની પુષ્ટિ કરી હતી, જેની વિદ્વત ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા વધુ પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી.
- ૨.૩ વિદ્વતાપૂર્ણ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ અનુભવતા, કરદાતા કાયદાના ઉપરોક્ત નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સાથે આ અદાલત સમક્ષ છે.

૩. શ્રી તન્વીશ ભટ્ટ, મેસર્સ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ. અપીલકર્તા માટે વાડિયા ગાંધી એન્ડ કંપનીએ ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે ટ્રિબ્યુનલ તેમજ આકારણી અધિકારી બંનેએ ૨૪.૩.૧૯૯૯ ના અનુગામી નિર્ધારણ આદેશને પાછલી અસરથી લાગુ કરવામાં ભૌતિક રીતે ભૂલ કરી છે, એટલે કે વ્યવહારના સંદર્ભમાં જે પછીના નિર્ધારણ આદેશની તારીખ ૨૪.૩.૧૯૯૯ પહેલાં થયો હતો.

૩.૧ અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી તન્વિષ ભટ્ટે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે ટ્રિબ્યુનલ તેમજ આકારણી અધિકારીએ એ હકીકતની યોગ્ય રીતે પ્રશંસા ન કરવામાં ભૌતિક રીતે ભૂલ કરી છે કે તે સમયે જ્યારે સંબંધિત વર્ષ ૧૯૯૬-૯૭માં વ્યવહાર થયો હતો, ત્યારે ૨૨.૩.૧૯૮૫ તારીખના અધિનિયમની કલમ ૬૨ હેઠળનો અગાઉનો નિર્ધારણ આદેશ અમલમાં હતો અને નિર્ણયોના કેટેના મુજબ, તે કરદાતાની સાથે સાથે વિભાગ સહિત તમામ માટે બંધનકર્તા હતો.

૩.૨ અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી તન્વિષ ભટ્ટે રજૂઆત કરી છે કે જ્યારે વ્યવહાર અને/અથવા વેચાણ પર વેચાણવેરો ચૂકવવાની જવાબદારી ઊભી થાય છે, ત્યારે વ્યવહાર/વેચાણ થયું તે સમયે જે સ્થિતિ પ્રવર્તે છે તે ધ્યાનમાં લેવી જરૂરી છે. તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેથી વર્તમાન કિસ્સામાં જ્યારે વ્યવહાર/વેચાણ વર્ષ ૧૯૯૬-૯૭માં થયું હતું, ત્યારે તે સમયે પ્રવર્તમાન સ્થિતિને ધ્યાનમાં લેવી જરૂરી હતી અને તેથી, કરવેરાની જવાબદારીને કાયદાની કલમ ૬૨ હેઠળ અગાઉના નિર્ધારણ આદેશ મુજબ ધ્યાનમાં લેવી અને નક્કી કરવી જરૂરી હતી.

૩.૩ અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આગળ રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કાયદાની કલમ ૬૨ હેઠળ નવો અનુગામી આદેશ પસાર ન થાય ત્યાં સુધી પ્રથમ નિર્ધારણ આદેશ માન્ય રહેશે અને અનુગામી નિર્ધારણ આદેશ અગાઉના વ્યવહાર પર કર ચૂકવવાની જવાબદારીને અસર કરશે નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, આપેલ કિસ્સામાં, વેપારી વસૂલ કરી શકે છે અને પરિણામે વેચાણના વ્યવહાર સમયે પ્રવર્તમાન સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને વેચાણવેરાની ચૂકવણી કરી શકે છે, એટલે કે વર્તમાન કિસ્સામાં, અધિનિયમની કલમ ૬૨ હેઠળ બંધનકર્તા નિર્ધારણ આદેશને ધ્યાનમાં રાખીને, અને તે કિસ્સામાં, જો પછીના નિર્ધારણ આદેશ પર એટલે કે વ્યવહાર પછી, જો કર ચૂકવવાની જવાબદારી અનુગામી નિર્ધારણ આદેશના આધારે નક્કી કરવામાં આવે છે અને તે કિસ્સામાં તે પછી ગ્રાહક પાસેથી વેચાણવેરામાં તફાવત વસૂલ કરવો વેપારી માટે ખૂબ જ મુશ્કેલ હશે.

૩.૪ અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલે પણ અદાલતનું ધ્યાન સબસેક તરફ દોર્યું છે.

(૧) તેની ઉપરોક્ત રજૂઆતોના સમર્થનમાં કાયદાની કલમ ૬૨.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આવી ઉપરોક્ત ઘટનાને ટાળવા માટે અને ત્યારબાદ વેપારીને સત્તામણીનો સામનો ન કરવો પડે.

(૨) કાયદાની કલમ ૬૨ માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે કમિશનર નિર્દેશ આપી શકે છે કે નિર્ધારણ પહેલાં અસરગ્રસ્ત [કોઈપણ વેચાણ, નિર્દિષ્ટ વેચાણ અથવા ખરીદી] ના સંદર્ભમાં આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈ પણ વ્યક્તિની જવાબદારીને અસર કરશે નહીં.

૩.૫ ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરીને, કરદાતા તરફેણમાં અને મહેસૂલ/વિભાગની વિરુદ્ધમાં પ્રશ્નનો જવાબ આપવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

૪. હાલની અપીલનો વિભાગ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન એ. જી. પી. શ્રી હાર્દિક વોરા દ્વારા ઉગ્ર વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે.

૪.૧ વિભાગ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન એ. જી. પી., શ્રી હાર્દિક વોરા દ્વારા ભારપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે નિર્ણયનો અનુગામી આદેશ આકારણી અધિકારીને બંધનકર્તા હતો.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ દ્વારા તે વિવાદિત નથી કે નિર્ધારણ આદેશ આકારણી અધિકારી માટે બંધનકર્તા નથી.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, જો એમ હોય તો, તે કિસ્સામાં, જ્યારે આકારણી અધિકારી દ્વારા ૨૩/૦૬/૨૦૦૦ પર આકારણી આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે અધિનિયમની કલમ ૬૨ હેઠળ બીજો નિર્ધારણ આદેશ અસ્તિત્વમાં હતો અને તેથી, આકારણી અધિકારી તે પછીના તારીખના ૨૪/૦૩/૧૯૯૯ ના નિર્ધારણ આદેશને ધ્યાનમાં લેવા માટે બંધાયેલા હતા. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી ૨૪/૦૩/૧૯૯૯ ના અનુગામી નિર્ધારણ આદેશને ધ્યાનમાં રાખીને આકારણી

અધિકારીએ ૨૩.૬.૨૦૦૦ પર યોગ્ય રીતે આદેશ પસાર કર્યો હતો જેમાં પ્રશ્નમાં રહેલા માલને એટલે કે ઇલેક્ટ્રિક મીટરને ઇલેક્ટ્રિક માલ તરીકે ગણવામાં આવે છે અને કાયદાની અનુસૂચિ IIA ની એન્ટ્રી ૯૬ (જ) મુજબ વેચાણ વેરો યોગ્ય રીતે વસૂલવામાં આવે છે.

જ.૨ ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરીને કરદાતા વિરુદ્ધ અને વિભાગની તરફેણમાં પ્રશ્નનો જવાબ આપવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

પ. સંબંધિત પક્ષો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલોને લાંબા સમય સુધી સાંભળ્યા.

૬. આ અદાલત સમક્ષ વિચારણા માટે મુકવામાં આવેલ કાયદાનો ટૂંકો પરંતુ રસપ્રદ પ્રશ્ન છે: જ્યારે કાયદાની કલમ ૬૨ હેઠળ, બે નિર્ધારણ આદેશો હોય છે; પ્રથમ નિર્ણયનો બીજો આદેશ પસાર થાય ત્યાં સુધી તે અમલમાં રહેશે કે નહીં? જવાબ આપતી વખતે, ઉપરોક્ત પ્રશ્નનો વિચાર કરવો જરૂરી છે કે શું કાયદાની કલમ ૬૨ હેઠળ પસાર કરવામાં આવેલ નિર્ધારણ આદેશ કોઈ અન્ય વેપારી/કરદાતાના કિસ્સામાં વિભાગ માટે બંધનકર્તા હોઈ શકે છે. જો ઉપરોક્ત બાબતમાં કોઈ નિર્ણયની જરૂર હોય તો, એક નિર્ણય ગુજરાત રાજ્ય વિરુદ્ધ ૨૦૦૩ના વેચાણવેરાના સંદર્ભ નંબર ૨માં મહાવીર એન્જિનિયરિંગ અને ઇલેક્ટ્રિક સ્ટોર્સના કેસમાં આ અદાલતની ખંડપીઠનું છે અને બીજો નિર્ણય કુલ્કો એન્જિનિયરિંગ વર્ક્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ૧૯૭૭ના વેચાણવેરાના સંદર્ભ નંબર ૩૯ [MANU/MH/૦૨૩૫/૧૯૭૯] માં મહારાષ્ટ્ર રાજ્યની બોમ્બે હાઈકોર્ટની ખંડપીઠનું છે. કાયદાની કલમ ૬૨ના અવકાશ અને મર્યાદાને ધ્યાનમાં લેતી વખતે, મહાવીર એન્જિનિયરિંગ અને ઇલેક્ટ્રિક સ્ટોર્સ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આ અદાલતની ખંડપીઠે ખાસ અવલોકન કર્યું છે કે આ આદેશો માત્ર તે સંબંધિત વેપારીઓને જ બંધનકર્તા રહેશે નહીં કે જેમના કહેવા પર સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ તે રાજ્ય વેચાણવેરાના વિભાગને પણ બંધનકર્તા રહેશે, જે વેચાણવેરાના કમિશનર સમક્ષ પક્ષકાર હતો.

૬.૧ સંબંધિત સમયે પ્રવર્તમાન પેરિ-મટેરિયાની જોગવાઈ એટલે કે બોમ્બે સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ,

૧૯૫૯ની કલમ પર પર વિચારણા કરતી વખતે બોમ્બે હાઈકોર્ટ દ્વારા સમાન ઢ્રષ્ટિકોણ લેવામાં આવ્યો છે અને પેરા ૧૧માં ડિવિઝન બેન્ચે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે અને ચુકાદો આપ્યો છે:

“શ્રી ચૌગલે એ પણ રજૂઆત કરી હતી કે ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ પર (૧) હેઠળ આપવામાં આવેલા કમિશનરના નિર્ણયની કોઈ બંધનકર્તા અસર નથી અને વેચાણવેરાના અધિકારી તેનાથી બંધાયેલા નથી. શ્રી ચૌગલેએ દલીલ કરી હતી કે કલમ પર (૧) હેઠળ કમિશનરે કોઈ ચોક્કસ વ્યવહારના સંદર્ભમાં અથવા માત્ર કોઈ ચોક્કસ વેપારીના સંદર્ભમાં ઉઠાવવામાં આવેલા પ્રશ્નને નક્કી કરવો પડે છે અને તેથી, તે પ્રશ્ન પર આપવામાં આવેલા નિર્ણયને વેચાણવેરાના અધિકારી પર બંધનકર્તા સત્તા તરીકે ગણી શકાય નહીં જ્યારે અન્ય વ્યવહાર અથવા અન્ય વેપારીના સંદર્ભમાં સમાન પ્રશ્ન તેની સામે ઊભો થાય. અમે શ્રી ચૌગલેની આ રજૂઆતને સ્વીકારી શકતા નથી. ઉપરોક્ત કાયદો સત્તામંડળના પદાનુક્રમની જોગવાઈ કરે છે, જેમાંથી કેટલાક મૂળ અધિકારક્ષેત્ર ધરાવે છે અને કેટલાક અપીલ અથવા પુનરાવર્તિત અધિકારક્ષેત્ર અથવા બંને ધરાવે છે. કલમ ૫૫ (૧) એ ઉપરોક્ત અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ બનાવેલા નિયમો હેઠળ પસાર કરાયેલા દરેક મૂળ આદેશ સામે અપીલ કરવાની જોગવાઈ કરે છે, સિવાય કે તેને કલમ ૫૬ દ્વારા બિન-અપીલપાત્ર બનાવવામાં આવે. વેચાણવેરાના અધિકારી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા મૂળ આદેશની અપીલ સહાયક કમિશનર પાસે હોય છે, સહાયક કમિશનરને પસાર કરવામાં આવેલા મૂળ આદેશની અપીલ કમિશનર પાસે હોય છે અને નાયબ કમિશનર અથવા વધારાના કમિશનર અથવા કમિશનર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા મૂળ આદેશની અપીલ ટ્રિબ્યુનલ પાસે હોય છે. કલમ ૫૫ (૨) હેઠળ સહાયક કમિશનર દ્વારા પસાર કરાયેલા અપીલ આદેશ સામે બીજી અપીલ અપીલકર્તાના વિકલ્પ પર હોય છે, ક્યાં તો કમિશનરને અથવા ટ્રિબ્યુનલને. કલમ ૫૭ (૧) કમિશનરને કોઈપણ અધિકારી અથવા કમિશનરને ગૌણ વ્યક્તિ દ્વારા પસાર કરાયેલા અપીલ આદેશ સહિત કોઈપણ આદેશના સંદર્ભમાં પુનરીક્ષણ અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરે છે. જ્યાં સુધી કમિશનર દ્વારા બીજી અપીલમાં આવો આદેશ પસાર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તે કમિશનરના આદેશ સામે ટ્રિબ્યુનલને પુનરીક્ષણ અધિકારક્ષેત્ર પણ પ્રદાન કરે છે. આમ, સત્તાવાળાઓનો આ પદાનુક્રમ ગૌણ સત્તા દ્વારા પસાર કરાયેલા ખોટા

આદેશોને સુધારવા માટે અને આદેશથી પીડિત પક્ષને અપીલ અને પુનરાવર્તન દ્વારા ઉપાય પ્રદાન કરવા માટે આપવામાં આવે છે. કલમ પર (૧) હેઠળ કમિશનરનો નિર્ણય બંધનકર્તા બળ ધરાવે છે કે નહીં તે તે આદેશની પ્રકૃતિ અને અવકાશ પર આધારિત હશે. જો કલમ પર હેઠળ કમિશનરને તેમના નિર્ધારિત માટે રજૂ કરાયેલ કોઈ ચોક્કસ પ્રશ્ન તેમના દ્વારા ઉપરોક્ત અધિનિયમ અથવા તેના હેઠળ બનાવેલા નિયમોની જોગવાઈના અર્થઘટન પર નક્કી કરવામાં આવ્યો હોય, તો અન્ય કાર્યવાહીમાં વેચાણવેરાના અધિકારીને તે અર્થઘટનની અવગણના કરવા અને કમિશનર દ્વારા મૂકવામાં આવેલા અર્થઘટનની વિરુદ્ધ અથવા તેનાથી અલગ તે ચોક્કસ જોગવાઈ પર પોતાનું અર્થઘટન મૂકવા માટે મુક્ત ન હોઈ શકે. તેવી જ રીતે, જો કમિશનર દ્વારા તેમની સમક્ષ મૂકવામાં આવેલી કેટલીક હકીકતો પર કોઈ પ્રશ્નનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હોય અને વેચાણવેરાના અધિકારી સમક્ષની અન્ય કાર્યવાહીમાં કેસની હકીકતો કમિશનર સમક્ષના કેસની હકીકતો સાથે સમાન હોય, તો વેચાણવેરાના અધિકારી તે કેસનો નિર્ણય કમિશનર દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણય સિવાય અન્ય રીતે કરી શકતા નથી. ઉદાહરણ તરીકે, જો કલમ પર હેઠળ નિર્ધારિત કાર્યવાહીમાં કમિશનરે એવું માન્યું હોય કે જે વ્યક્તિ વેપારી ન હોય તો કોઈ ચોક્કસ પ્રવૃત્તિ કરે છે, જ્યારે સમાન પ્રવૃત્તિ કરતી અન્ય વ્યક્તિનો કેસ તેની સામે આવે ત્યારે તે વેચાણવેરાના અધિકારી માટે ખુલ્લી રહેશે નહીં કે આવી પ્રવૃત્તિ ચાલુ રાખવાના કારણે અન્ય વ્યક્તિ વેપારી છે.”

૭. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં લેતા, વર્ષ ૧૯૯૬-૯૭માં જ્યારે વ્યવહાર થયો હતો તે સમયે ૨૨.૩.૧૯૮૫ તારીખનો નિર્ધારિત આદેશ અસ્તિત્વમાં હતો અને અમલમાં હતો અને તે બધા માટે બંધનકર્તા હતો. આગળનો પ્રશ્ન જે ધ્યાનમાં લેવો જરૂરી છે કે કાયદાની કલમ ૬૨ હેઠળ પસાર કરાયેલા બીજા નિર્ધારિત આદેશની શું અસર થશે, અને શું બીજો નિર્ધારિત આદેશ અગાઉના વ્યવહાર/વેચાણના સંદર્ભમાં લાગુ થશે કે નહીં? તે વિવાદમાં નથી અને તે વિવાદિત ન હોઈ શકે કે વેચાણવેરો ચૂકવવાની જવાબદારી વ્યવહાર/વેચાણ પર ઊભી થાય છે, જે વર્તમાન કિસ્સામાં વર્ષ ૧૯૯૬-૯૭માં થયું હતું. તેથી, વર્ષ ૧૯૯૬-૯૭માં થયેલા વ્યવહાર માટે, વર્ષ ૧૯૯૬-૯૭માં જ્યારે વ્યવહાર/વેચાણ થયું ત્યારે પ્રવર્તમાન સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને ૬૨ જવાબદારી

ઊભી થશે. અહીં ઉપર અવલોકન કર્યા મુજબ, અધિનિયમની કલમ ૬૨ હેઠળ તારીખ ૨૨.૩.૧૯૮૫ હેઠળનો નિર્ધારણ આદેશ અમલમાં હતો અને તે સમયે અસ્તિત્વમાં હતો જ્યારે વ્યવહાર/વેચાણ વર્ષ ૧૯૮૬-૮૭માં થયું હતું. માત્ર કારણ કે મૂલ્યાંકન આદેશ બીજા નિર્ધારણ આદેશ પછી પસાર કરવામાં આવે છે, તેથી કરવેરાની જવાબદારી અનુગામી નિર્ધારણ આદેશના ખૂબ પહેલા થયેલા વ્યવહારોના સંદર્ભમાં તારીખ ૨૪.૩.૧૯૮૮ ના અનુગામી નિર્ધારણ આદેશના આધારે નક્કી કરી શકાતી નથી.જો કરવેરાની જવાબદારીને બીજા નિર્ણય પહેલા થયેલા વ્યવહાર/વેચાણના ૨૪.૩.૧૯૮૮ ના અનુગામી નિર્ધારણ આદેશ અનુસાર ગણવામાં આવે, તો તે કિસ્સામાં, તે વેપારી/કરપાત્ર વ્યક્તિને અનુચિત મુશ્કેલીનું કારણ બનશે.આપેલ કિસ્સામાં, એવું બની શકે છે કે વેપારી/કરપાત્ર વ્યક્તિ વ્યવહાર/વેચાણ થયું તે સમયે પ્રવર્તમાન સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને વિભાગને કર ચૂકવે છે અને જો અનુગામી નિર્ધારણના આધારે કર જવાબદારીમાં ફેરફાર થાય છે, તો તે કિસ્સામાં, તે પછી વેપારી/કરપાત્ર વ્યક્તિ માટે ગ્રાહક પાસેથી વેચાણવેરાની વસૂલાત કરવી ખૂબ જ મુશ્કેલ બનશે.એટલા માટે અને આવી સંભવિતતાને દૂર કરવા માટે, સબસેક.(૨) કલમ ૬૨ માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે કમિશનર નિર્દેશ આપી શકે છે કે નિર્ધારણ પહેલાં અસરગ્રસ્ત [કોઈપણ વેચાણ, નિર્દિષ્ટ વેચાણ અથવા ખરીદી] ના સંદર્ભમાં આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈ પણ વ્યક્તિની જવાબદારીને અસર કરશે નહીં.

૮. ઉપરોક્ત હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં લેતા, ટ્રિબ્યુનલે કાયદાના સેક્શન ૬૨ હેઠળ, જ્યાં બે નિર્ધારણ આદેશો છે; પ્રથમ આદેશ બીજા આદેશ સુધી લાગુ નહીં થાય તેવું ઠરાવવામાં ભૌતિક રીતે ભૂલ કરી છે.અહીં ઉપર અવલોકન કર્યા મુજબ, એવું માનવામાં આવે છે કે અનુગામી નિર્ધારણ આદેશ લાગુ થશે નહીં અને/અથવા બીજા નિર્ધારણ આદેશ પહેલા થયેલા વ્યવહાર/વેચાણને અસર કરશે નહીં, કારણ કે, જ્યારે વ્યવહાર/વેચાણ થયું હતું તે સમયે, પ્રથમ નિર્ધારણ આદેશ અમલમાં હતો અને અસ્તિત્વમાં હતો જે બધાને બંધનકર્તા હતો.આ સંજોગોમાં, ઘડવામાં આવેલા કાયદાનો પ્રશ્ન તે મુજબ કરદાતાની તરફેણમાં અને મહેસૂલની વિરુદ્ધ રાખવામાં

આવે છે અને પરિણામે પ્રથમ અપીલ અધિકારી અને ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પુષ્ટિ કરાયેલા આકારણી અધિકારી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા આદેશને રદ કરવામાં આવે છે અને રદ કરવામાં આવે છે. જરૂરી પરિણામો અનુસરશે. હાલની અપીલને ઉપરોક્ત હદ સુધી મંજૂરી છે. કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ રહેશે નહીં.

(એમ. આર. શાહ, જસ્ટિસ)

(બી. એન. કારિયા, જસ્ટિસ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.